

stilk til krop · en lystig plantedrøm *Knud Wiinstedt* (35); tynde guldsmede som fletter · sin ringdans om svajende rør *Sophus Schandorph* (36); guldsmede svirrer parvis om dit legem · i en fantastisk dans, så luften skælver · for blink, der går af deres vinger *Poul la Cour* (37); en guldsmed fløj rundt som et pudset metal *Tom Kristensen* (38), floringede guldsmede svirrer · forbi med metalliske blink *Otto C. Fønss* (39); en guldsmed, der krydser · et sol-ocean · ser ud som et lille · metal-aeroplan *Olav Holst* (40).

Guldsmede svinger · på glitrende glasvinger · fra strået · op i himmelblået *Per Jølting* (41), blå guldsmedes glasvinger svirrer · blandt stargræs som solskinslyn *Poul Ørum* (42); en guldsmed raslede med sprøde vingens glas *Knud Wiinstedt* (43).

På alfelette vinger gør en guldsmed fine sæt · og står en tid helt stille i luften og svirrer *Aage V. Reiter* (44), og guldsmeden lander med glinsen og knitr · på min [lystfiskers] bambustop *Marinus Børup* (45).

Som stålblanke helikoptere · starter guldsmedene · fra bladenes moderskibe *Per Jølting* (46). Guldsmedvinger · og stenbiderkrop · danner maskinen, · der går lodret op *Harald H. Lund* (47). Guldsmedenes små himmelgondoler · stiger og synker · over den hvide kuplede hyld *Robert Corydon* (48), guldsmede flagrer med klirrende vinger · som små faldfri flyvere, · hurtige, rytmebårne *Cai M. Woel* (49); guldsmede hastede forbi os, Inger, · som aeroplaner på klare vinger *Chr. Stub-Jørgensen* (50). En irgrøn guldsmed · tvang sit elegante monoplan · i lette kurver over strå og muldskud. · Se, hvor dens fangben krummer sig i lyst. · Se kæmpeøjets grønblå fluorescens! *Sigfred Pedersen* (51). En guldsmed, jagerflyver, lynsnart svirrer · med sol i vingen *Svend Sørensen* (52); en pragtfuld guldsmeds motor brummer, · mens frem det går for fulde sejl *Chr. Hansen-Tybjerg* (53).

To og to de følges elskovskåde, · som magneter fra hinanden stødes · brat de skilles for påny at mødes, · træde dansen længe · over nøkkerosens hvide flade *Aage Hoffmeyer* (54). To guldsmede giftede sig på et strå · og tumlede sanseberust · på svirrende vinger, der regnbueblå · tog på at få stilheden knust *O. J. Riisberg Jensen* (55). Lavt over dammens spejl lægger · guldsmeden sine æg i sit eget billede, · en spejlende narcissus · skabende sig selv igen *Ove Abildgaard* (56).

Fredrik Nygaard, Guldsmed på gæsteri (57); Sigfred Pedersen, En ny og sørgelig vise om den utro Augusta og guldsmeden, eller Kærlighed i botaniserkassen (58); Hans Storm, Guldsmed (27).

LITTERATUR: (1) a 401r 29; b 401k 1916, 90; c 401p 38; (2) a 695 33; b 695e 29,118; (3) 587b 143f; (4) 612 85; (5) 674 74; (6) a 222k 70f; b 222h 14; (7) 228b 20; (8) 270i 52; (9) 628 58; (10) 401d 15; (11) 385 12,1871,343; (12) 791 7/7 1949; (13) 910d 332; (14) a 625b 84; b 625c 91; (15) a 401v 13f; b 401p 23; (16) 670h 56; (17) 333l 14; (18) 244c 39 sml. 27; (19) 910b 14; (20) 726c 34; (21) 401k 1917, 137; (22) 825 14; (23) 829e 32; (24) 38e 23; (25) 390 50; (26) 401u 32; (27) 819 16; (28) 35d 23; (29) 334a 24; (30) 568f 26; (31) 937b 95; (32) 258b 93; (33) 937f 20; (34) 779a 26; (35) 906d 10; (36) 773b 177; (37) 140 25; (38) 469c 45; (39) 258d 26; (40) 358 upag.; (41) 426b 13; (42) 930 31; (43) 906 16; (44) 726g 38; (45) 118e 93; (46) 426 8; (47) 537q 23; (48) 139e 25; (49) 916e 106; (50) 824 20; (51) 676 22; (52) 841 32; (53) 309b 17; (54) 349 12; (55) 403d 21; (56) 1g 50; (57) 641e 53f; (58) 676b 22-26.

Kakerlak, *Blatella germanica*

Ovale, flade og ildelugtende insekter med lange følehorn og løbeben. Af de ca. ti indslæbte arter holder den alm. kakerlak sig skjult i panel- og gulvsprækker, gerne i varme lokaler som køkkener, restauranter og bagerier, hvor den har let adgang til fødevarer og kan være plagsom.

– Danmarks Dyreverden 2, 25-29.

Kakerlak 1764ff (kalelak), det sydamerikanske (indianske) navn kom tillige med nogle tropiske arter ad søvejen til Europa (1). Vor almindeligste art, den gulbrune *Blatella germanica*, menes at stamme fra egnene omkring Middelhavet og omtales første gang i litteraturen 1760 (dog muligvis allerede 1673) efter at være fundet i København.

»Den er hos materialister, bagere og møllere nu ofte en sand husplage« (1828; 2) og var forhen meget udbredt på skibe, i havnebyers pakhuse, på bryggerier, hoteller og bagerier (3). Der kunne være millioner af kakerlakker på sejlskibene, og de åd alt, men især hvad der var fedt i eller på: sko, brugt tøj, papir og bøger, al slags proviant. Man måtte skumme et helt lag kakerlakker af te og kaffe før den kunne drikkes. På et af Asiatisk Compagnis sejlskibe blev i 1700-t på én dag indsamlet 32.000, af kaptajnen præmieret med en flaske brændevin for hvert tusinde (4).

Kakerlakker er uskadelige men ildsete insekter, der trives ved varme og fugt. En »bagerrosin« er en kakerlak, som ved en fejltagelse kom med i brøddøjen. Maleri af O. A. Hermansen, 1890.

Bagerrosin (5), *russer* (6), skal være indkommet med russiske skibe.

Talemåder: at løbe /hoppe/ springe som en kakerlak (1820ff; 7), en travl kakerlak (8).

Carl Johan Frederiksen, *Forvandlingen eller Den store kakerlak* (9).

LITTERATUR: (1) 659 9,1078; (2) 204 436; (3) 154 739; (4) 294 1980, 58f; 1962,98; (5) *Uge-Revue* nr. 19,1949; (6) 825b 21, 1924, 24; (7) 903 3.2, 21; 795 1,137; 794 1,1884,177; (8) 659 9,1078; (9) 244e 35.

Græshopper, Orthoptera

Brunlige, grønne og/eller gullige insekter med lange kraftige springben. De fleste af vore 33 arter frembringer lyde med særlige organer på forvinger og ben.

– Danmarks Dyreverden 2, 31ff.

Græshoppe 1594ff (gresshop), fællesgermansk; hopper i bl.a. græs, men efterledet skyldes måske også, at insektets hoved minder om hestens (1): »I hovedet har man villet finde en lighed med et hestehoved, hvorfor også den mindste art, som lever her i landet, kaldes græshoppe ... også deres lange følehorn, som ligner fjerbuskene på paradeheste, fuldender billedet af et pyntet hestehoved. Lægger vi dertil de vældige spring, som en *høskrække* kan gøre formedelst sine springben, så passer også i denne henseende sammenligningen mellem disse springende insekter og hestene, som allerbedst forstår at betjene sig af deres bagben« (1802; 2).

Hop-i-græs 1861-o. 1880, Rømø, Angel (3), *hopper* Fredericia og *hoppeskrædder* Fanø o. 1880 (4), *hoppegedde* Fyn, også om forfløjen ung pige (5), *springfyr* Vendsyssel o. 1885 (6), *springkok* Langeland (5).

Som persontilnavn: Greshoppe, Hop, Hopper 1400-1500-t (7).

Hasselskrække 1563ff (8), kan opholde sig i hasselbuske, sml. løvfør s. 299. *høskrække* (høskreck) o. 1700-1800 fra tysk heuschrecke, efterledet til oldhøjtysk schrecchan 'springe op' (9), men siden måske også associeret med græshoppens metallisk